
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

УДК 336.132.11

Н. В. Ткаченко, д.е.н., професор

ІНСТРУМЕНТИ БЮДЖЕТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Анотація. З'ясовано дієвість впливу інструментів бюджетного регулювання на соціально-економічний розвиток регіонів. Визначено проблеми та передумови ефективного застосування таких інструментів органами місцевого самоврядування.

Ключові слова: трансферти, субвенції, бюджет розвитку, державний фонд регіонального розвитку, програми соціально-економічного розвитку регіонів, угоди з регіонального розвитку, місцеві запозичення.

Н. В. Ткаченко, д.э.н., профессор

ИНСТРУМЕНТЫ БЮДЖЕТНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ

Аннотация. Выяснена действенность влияния инструментов бюджетного регулирования на социально-экономическое развитие регионов. Определены проблемы и предпосылки эффективного применения таких инструментов органами местного самоуправления.

Ключевые слова: трансферты, субвенции, бюджет развития, государственный фонд регионального развития, программы социально-экономического развития регионов, соглашения по региональному развитию, местные заимствования.

N. V. Tkachenko, doctor of economic sciences, professor

BUDGET MANAGEMENT TOOLS OF REGIONAL DEVELOPMENT

Abstract. The effectiveness of budget management tools' impact on the socio-economic development of regions is clarified. The problems and prerequisites of effective use of such instruments by local authorities are identified.

Keywords: transfers, subventions, budget development, State Regional Development Fund, the socio-economic development of the regions, agreements on regional development, local borrowing.

Постановка проблеми. Відмінності у регіональній ідентичності України, пов'язані з культурно-етнічною, ментальною та суспільно-політичною диференціацією регіонів, загострюють проблеми міжрегіональної асиметрії соціально-економічного розвитку нашої держави. Існуючі регіональні диспропорції значною мірою можна нівелювати завдяки застосуванню інструментів бюджетного регулювання, значення яких особливо зростає в умовах прояву деструктивних тенденцій в економіці.

Належна фінансова база для вирішення нагальних проблем регіонального розвитку повинна бути сформована шляхом забезпечення самодостатності місцевих бюджетів, що ґрунтується на фінансовій автономії місцевого самоврядування. Тоді консолідація та координація бюджетних потоків, їхнє спрямування на активізацію економічної ініціативи на місцевому рівні дозволить, завдяки мультиплікативному ефекту, створити «ареали» економічного зростання та поширити їхні імпульси на територію всього регіону. Поступова конвергенція соціально-економічного розвитку регіонів, за рахунок вирівнювання регіональних диспропорцій, дасть змогу отримати синергетичний ефект реалізації заходів регіональної політики та інтегрувати соціально-економічний простір країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади бюджетного регулювання регіонального розвитку ґрунтовно досліджуються у працях таких українських та закордонних вчених: О. Балацького, В. Буковинського, А. Єпіфанова, І. Запатріної, Т. Затонацької, Я. Казюка, О. Кириленко, О. Кліменка, В. Кудряшова, Л. Максимової, О. Мечинського, О. Ніколаєвої,

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

В. Опаріна, С. Пакуліна, І. Сала, А. Ставицького, О. Теліженка, К. Ткаченка, О. Топчія, Ю. Череди́нченка та інших. Однак, невирішеність ключових проблем соціально-економічного розвитку регіонів в Україні свідчить про застарілість традиційних інструментів бюджетного регулювання, що зумовлює необхідність подальших дослідження у цьому напрямі.

Метою даної статті є оцінювання дієвості впливу інструментів бюджетного регулювання на соціально-економічний розвиток регіонів, визначення проблем та передумов їхнього ефективного застосування органами місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу. Реальна спроможність органів місцевого самоврядування стимулювати економічний розвиток визначається, передусім, тим, які саме інструменти бюджетного регулювання надані цим органам законом. У першу чергу, мова йде про справедливе розмежування дохідних джерел між рівнями бюджету, достатніх не тільки з точки зору фіскального забезпечення наповненості бюджетів переважно з власних джерел, але і можливостями використовувати ці джерела з метою стимулювання економічної діяльності на підвідомчих територіях.

Протягом багатьох років заходи з регіонального розвитку традиційно фінансуються за рахунок джерел Державного бюджету України та місцевих бюджетів, позик під державні або муніципальні гарантії, позабюджетних коштів, у тому числі коштів громад, приватного сектору та міжнародних організацій.

Кошти державного бюджету на цілі розвитку регіонів та територій виділяються через інвестиційні субвенції на капітальні видатки, Державний фонд регіонального розвитку, угоди регіонального розвитку, програми підтримки депресивних територій, державні цільові програми та регіональні програми розвитку окремих галузей тощо.

До коштів місцевих бюджетів, які спрямовуються на розвиток регіонів, відносяться: власні доходи, трансферти з державного бюджету, фінансування в рамках міжнародних програм та проєктів транскордонного співробітництва.

Традиційними інструментами бюджетного регулювання є субвенції на соціально-економічний розвиток регіонів, Державний фонд регіонального розвитку та капітальні видатки, що розподіляються Кабінетом Міністрів України.

На жаль, задекларована у нормативних актах самостійність місцевих бюджетів, а головне, пов'язана з нею відповідальність місцевих органів влади за соціально-економічний розвиток власних територій, на практиці реалізується досить слабко. Наведені на рисунку 1 дані ілюструють неухильну централізацію зведеного бюджету України та скорочення частки місцевих бюджетів у його складі.

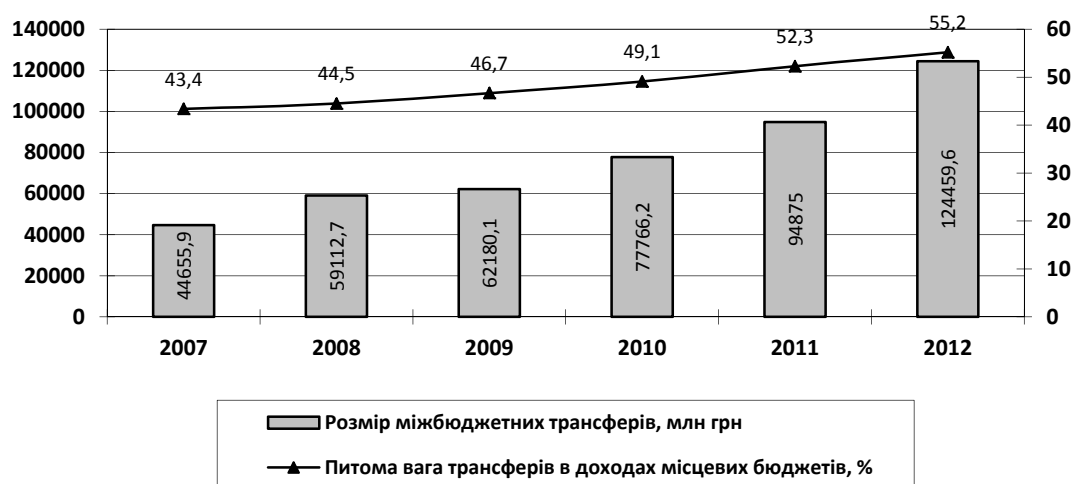

Рис. 1. Питома вага офіційних трансфертів у загальних доходах місцевих бюджетів
Джерело: дані Міністерства фінансів України [2]

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Високий рівень залежності місцевих бюджетів від трансфертів із державного бюджету частково пояснюється відсутністю механізму зацікавлення органів місцевого самоврядування в нарощуванні обсягів доходів місцевих бюджетів. Так, закріплені доходи місцевих бюджетів розраховуються на основі індексу відносної податкоспроможності, який залежить від фактичного обсягу доходів і переглядається щороку, а збільшення надходжень автоматично збільшує вилучення і зменшує дотацію.

Посилення тенденцій централізації свідчить про регресивний напрям бюджетних трансформацій, адже централізований підхід до регіональної політики в сучасних умовах зарекомендував себе як непродуктивний, такий, що не дозволяє повною мірою розкрити можливості всіх регіонів, адже скорочення власних джерел доходів місцевих бюджетів призводить до звуження можливостей місцевих органів влади впливати на соціально-економічні процеси за допомогою таких інструментів, як податки чи інші надходження до бюджету.

Прийняття нового Податкового Кодексу у 2010 р., яким кількість місцевих податків і зборів була скорочена із 14-ти до 5-ти, та нової редакції Бюджетного кодексу, яка розширила перелік доходів, що зараховуються до бюджетів розвитку, дещо поліпшило ситуацію з наповненням бюджетів. Як результат, у 2011 р. значно зросли доходи бюджету розвитку (загалом у 3,5 рази, у структурі доходів місцевих бюджетів їхня частка зросла з 4,7 % до 15,3 %) внаслідок спрямування надходжень від єдиного податку до бюджету розвитку (його частка у загальній сумі надходжень до місцевих бюджетів розвитку у 2012 р. склала 34 %).

Обсяг надходжень від єдиного податку у січні-вересні 2012 р. становив 1,9 млрд грн, що майже вдвічі перевищив відповідний показник 2011 р., а його частка становила 86,4 % надходжень від місцевих податків і зборів. Відповідно, доходи бюджету розвитку зросли на 8,3 % та досягли 4,8 млрд грн. Однак коштів бюджету розвитку виявилось недостатньо для забезпечення потреб міст, селищ і сіл у капіталовкладеннях, адже обсяг бюджету розвитку становив лише 10,4 % (у січні-вересні 2011 р. – 11,2 %) у загальній структурі доходів місцевих бюджетів.

Отже, наведені обсяги місцевих бюджетів розвитку неадекватні потребам у фінансуванні пріоритетних завдань розвитку регіонів. Це спричинено, зокрема, позбавленням місцевих бюджетів таких вагомих джерел надходжень, як комунальний податок, податок із реклами та ринковий збір. Перелічені податки складали до 90 % у структурі надходжень від місцевих податків і зборів (зокрема, ринковий збір – до 62 %), особливо в містах із достатньою кількістю торговельних площ (Одесі, Чернівцях, Хмельницькому).

Вагомою проблемою, що актуалізувалася останнім часом, стало зростання заборгованості Державної казначейської служби перед місцевими бюджетами, спричинене не здійсненням у повному обсязі перерахунків не лише коштів державного бюджету на виконання делегованих функцій, але й блокуванням власних коштів місцевих бюджетів, розміщених у казначействі на здійснення власних повноважень областей, міст та районів. Через хронічне недофінансування делегованих повноважень із державного бюджету, у тому числі захищених статей, місцеві ради вимушені спрямовувати на їх виконання власні надходження, які б мали спрямовуватися на розвиток соціально-економічної бази регіону.

Зважаючи на ситуацію, що склалася, фінансування стратегічного розвитку регіонів лишається фрагментарним. Про це свідчить незначна частка коштів місцевих бюджетів у загальних обсягах капітальних інвестицій в Україні, що протягом 2006-2012 років знизилася з 4,5 % до 3,2% від загального обсягу (табл. 1).

Таблиця 1

Інвестиції за рахунок місцевих бюджетів у 2006-2013 роках, (млн грн)

Роки	Капітальні вкладення за рахунок коштів місцевих бюджетів, млн грн	% від загального обсягу інвестицій
1	2	3
2006	6732	4,5
2007	9370	4,2
2008	12498	4,6
2009	5914	3,1

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Продовження таблиці 1

1	2	3
2010	6367	3,4
2011	8801	3,4
2012	8308	3,2
9 міс. 2013	4117	2,5

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики [5]

Зауважимо, що на сьогодні капітальні вкладення з місцевих бюджетів асигнуються переважно у розвиток соціальної інфраструктури. Натомість, ці кошти мають спрямовуватись на структурно-інноваційні зрушення в економіці, розвиток імпортозаміщення, експортоорієнтованого виробництва товарів та послуг, підтримку регіональної конкурентоспроможності та територіальної кооперації (міжрегіонального співробітництва).

Тривале недофінансування місцевих бюджетів за рахунок власних джерел надходжень призвело до зменшення частки власних доходів місцевих бюджетів у зведеному бюджеті та, відповідно, до необхідності фінансового вирівнювання шляхом збільшення міжбюджетних трансфертів, що сприяють синхронізації стратегічних пріоритетів розвитку держави та регіонів.

Лівову частку трансфертів складають дотації вирівнювання (призначені для фінансування делегованих державою повноважень) та субвенції на соціально-економічний захист населення. Одночасно частка субвенцій на соціально-економічний розвиток регіонів лишається мізерною (рис. 2).

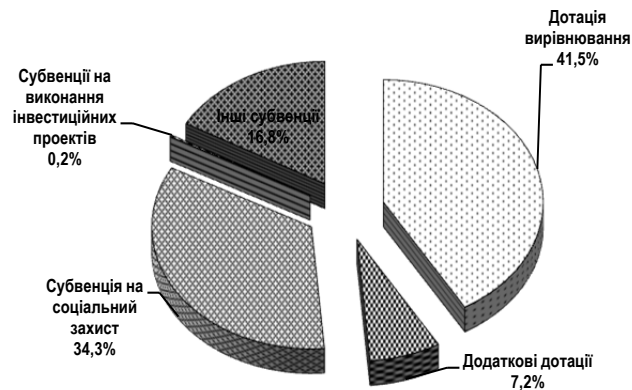

Рис. 2. Структура міжбюджетних трансфертів з державного до місцевих бюджетів у 2012 р., %

Джерело: побудовано автором за даними Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [3]

Варіантами інвестиційного субвенціонування є загальні субвенції на соціально-економічний розвиток регіонів (без визначення у законі про державний бюджет місцевих бюджетів-отримувачів), спеціальні субвенції на соціально-економічний розвиток окремих територій, індивідуальні субвенції для конкретного місцевого бюджету на реалізацію певних заходів чи проектів, визначених у законі про Державний бюджет України. Інвестиційні субвенції належать до цільових і можуть ефективно застосовуватися для співфінансування місцевими бюджетами капітальних витрат.

Недоліком субвенцій з Державного бюджету як інструменту бюджетного регулювання регіонального розвитку є непрогнозованість їхніх обсягів, які варіюються з року в рік – від 1,22 млрд грн у 2005 р. до 7,77 млрд грн у 2011 р. [9]. До того ж, субвенції на соціально-економічний розвиток досить нерівномірно розподіляються у розрізі регіонів України.

Цікавим фактом є наявність значної кількості регіонів, які не отримали жодних коштів у рамках даної субвенції. Наприклад, у 2011 р. таких областей було 13, у 2012 р. – 2, у 2013 р. – 7. Терно-

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

пільська область – єдина з регіонів України, яка не отримала жодних коштів упродовж останніх трьох років. Одночасно Донецька область протягом цих років отримувала близько третини від загальної суми субвенції, а у 2011 р. – рекордні 45 %. Серед областей, яким вдалося отримати більше 10 % субвенцій, є Одеська, Київська, Житомирська та Луганська [9].

Наведені дані свідчать про те, що, незважаючи на затверджену методику розподілу коштів та підготовки пропозицій, розподіл субвенцій лишається недостатньо прозорим процесом, що фактично виконується на власний розсуд уряду. Це спричинює непередбачуваність фінансових потоків, унеможливорює планування середньострокових заходів та організацію залучення коштів за рахунок інших джерел, зокрема запозичень.

Ще одним інструментом бюджетного регулювання регіонального розвитку є програми соціально-економічного розвитку регіонів. Формування бюджету за програмно-цільовим методом передбачає встановлення логічного зв'язку між виділенням бюджетних коштів та результатами їх використання, через що цільові програми є ефективним інструментом удосконалення системи управління публічними фінансами, на відміну від постатейного формування бюджету.

Протягом 2012 р. у регіонах України реалізовувалося 320 регіональних програм соціально-економічного розвитку у різних сферах, фінансування яких здійснювалося в тому числі за рахунок Державного бюджету. З них 35 було визнано недоцільними і 26 було оптимізовано, тобто об'єднано з іншими програмами. Кількість програм в областях коливається від 2-х у Хмельницькій до 28-ми у Херсонській. У Дніпропетровській області у 2012 р. не було жодної регіональної програми, яка б фінансувалася коштом Державного бюджету. Фінансування регіональних програм коливалося від 0 до 285 % від запланованого рівня [9].

Привертає увагу інтенсифікація процесу переходу системи державних фінансів, зокрема місцевих бюджетів, на застосування програмно-цільового методу бюджетного планування протягом останніх років. Відповідно до Наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Основних підходів до запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів» [10] з 2014 р. даний метод має застосовуватися при складанні місцевих бюджетів усіх рівнів, що дозволить поступово перейти до середньострокового бюджетного планування.

Починаючи з 2012 р., в Україні функціонує Державний фонд регіонального розвитку, який концентрує ресурси на потреби здійснення прогресивних структурних зрушень регіональної економіки. Згідно з вимогами частини 1 статті 24 Бюджетного кодексу Державний фонд регіонального розвитку створюється у складі Державного бюджету України в обсязі не менше 1 % обсягу доходів Державного бюджету. При цьому 70 % коштів фонду розподіляються відповідно до чисельності населення, яке проживає у відповідному регіоні, а 30 % коштів – з урахуванням рівня соціально-економічного розвитку регіонів, відповідно до показника валового регіонального продукту в розрахунку на одну особу (для регіонів, у яких цей показник менше 75 % середнього показника по Україні).

На жаль, пряма імперативна норма, закріплена у Бюджетному кодексі про те, що обсяг фонду має становити не менше 1 % від прогнозного обсягу доходів загального фонду Державного бюджету на відповідний рік, урядом не виконується. На практиці, відрахування до Державного фонду регіонального розвитку встановлюються урядом за залишковим принципом – виходячи з потреби збалансування Державного бюджету. Зокрема, обсяг фонду у 2012 р. становив 1641,5 млн грн, або 0,5 % прогнозного обсягу доходів загального фонду державного бюджету (фактично було профінансованого лише 60 %), а у 2013 р., відповідно, 987,5 млн грн, або 0,3 % [9].

Кошти фонду використовуються на вирішення нагальних питань повсякденного місцевого економічного розвитку громад, які могли б бути профінансовані із загального або спеціального фонду місцевих бюджетів. Тому діяльність фонду потребує переорієнтування на фінансування суто інвестиційних видатків – реалізацію інвестиційних проектів, які забезпечать отримання реального прибутку на користь місцевих громад.

Такий інструмент бюджетного регулювання, як угоди з регіонального розвитку, призначений для стимулювання розвитку окремих регіонів через інститут договірних відносин, де кожна сторона зобов'язується виконувати певні заходи та надавати кошти в оговорених обсягах.

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Перша подібна угода була підписана у вересні 2007 р. із Донецькою областю. На сьогодні існує 6 угод щодо регіонального розвитку – з Донецькою, Вінницькою, Волинською, Львівською, Івано-Франківською та Херсонською областями [9].

Основною проблемою застосування цього інструменту є недостатній, а іноді вкрай низький рівень фінансування, як із центрального бюджету, так і з місцевих бюджетів.

Окрім того, на фінансування бюджету розвитку місцевого бюджету можуть спрямовуватися місцеві запозичення. Але Бюджетний кодекс обмежує деякі місцеві бюджети цим правом. Так, відповідно до ст. 74 Кодексу, права здійснювати місцеві запозичення, а отже і фінансувати бюджет розвитку, позбавлені всі обласні, районні, селищні, сільські та районні у містах бюджети.

Інструментом залучення додаткових фінансових ресурсів місцевого розвитку могли б стати цінні папери, емітовані міськими радами та розміщені на фондовому ринку конкретного регіону. Однак в Україні цей інструмент фінансування інвестиційних проектів не набув широкого розповсюдження. Так, упродовж 2011 р. Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку було зареєстровано 8 випусків облігацій місцевих позик на суму 584,5 млн грн. Проте частка облігацій місцевих позик за 2011 р. склала лише 0,5 % у структурі всіх емісійних випусків цінних паперів. Загалом, у період із 2005 р. цінні папери міських рад були емітовані лише у 30 містах (із них 16 обласних центрів та 14 інших міст) [9].

Перешкодами щодо активного включення інших міст у процес випуску місцевих цінних паперів є: обмеження емісії короткостроковими облігаціями, тривалість підготовки випуску (до трьох місяців), необхідність здійснення рейтингової оцінки облігацій до випуску, висока ризикованість інвестиційних проектів, під фінансування яких здійснюється випуск місцевих облігацій тощо.

Висновки і пропозиції. Стимулювання економічного зростання на рівні територіальних громад потребує стабільного ресурсного забезпечення. При цьому важливо сконцентрувати фінансові ресурси на пріоритетних напрямках регіонального розвитку, оптимізувати кількість державних цільових програм, що фінансуються за рахунок місцевих бюджетів, шляхом проведення інвентаризації таких програм, припинення дії неефективних із них та тих, у яких дублюються цілі. Додатково слід зобов'язати місцеві ради при формуванні бюджетних запитів чітко формулювати свої інвестиційні потреби, враховуючи пріоритети розвитку даного регіону, на досягнення яких слід першочергово спрямувати капітальні вкладення.

Розкриттю, освоєнню та оптимізації використання фіскального потенціалу регіону сприятиме мобілізація додаткових джерел наповнення доходної частини бюджету розвитку за рахунок передачі у розпорядження місцевої влади частини надходжень від окремих загальнодержавних податків: податку на прибуток підприємств, податку з доходів фізичних осіб та плати за землю, що сприятиме їхній зацікавленості в активізації роботи щодо зростання надходжень цих податків та поліпшення умов для ведення бізнесу.

Зменшенню фінансової залежності місцевих бюджетів від державного бюджету сприятимуть й такі заходи, як:

- активізація дій на ринку муніципальних цінних паперів у напрямі збільшення частки емісії середньострокових облігацій;
- спрощення процедур здійснення запозичень до місцевих бюджетів і доступу місцевого самоврядування до зовнішнього ринку позикових капіталів;
- установа критеріїв розподілу субвенцій на виконання інвестиційних програм на підставі формалізованих параметрів, запровадження стандартних процедур конкурсного відбору таких програм;
- розширення доходних джерел бюджету розвитку за рахунок використання і приватизації об'єктів власності, доходів від попередніх бюджетних інвестиційних асигнувань, частини доходів від зовнішньоекономічної діяльності;
- унормування права місцевих рад запроваджувати на підпорядкованій території податок з реклами та ринковий збір.

Реалізація перелічених заходів, окрім, власне, суттєвого збільшення доходів місцевих бюджетів та зменшення їхньої залежності від трансфертів з Державного бюджету, дозволить місцевій владі, по-перше, активно використовувати бюджет як інструмент впливу на економічний розвиток

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

та, по-друге, слугуватиме надійним «зворотнім зв'язком» економіка регіону – місцева влада (економічний спад призводитиме до зменшення доходів місцевих бюджетів, економічне зростання – навпаки), адже більшість дохідних джерел, нині закріплених за місцевими бюджетами, напряду не пов'язані з результатами функціонування економічних суб'єктів.

Отже, подальше реформування бюджетної системи має проводитися у напрямі її децентралізації та забезпечення фінансової автономії місцевих органів влади за рахунок мобілізації додаткових дохідних джерел, що залежать від результативності функціонування економіки регіону. Адже державна регіональна політика має базуватися не лише на державній фінансовій підтримці депресивних регіонів, але й враховувати власні зусилля органів місцевого та регіонального самоврядування, стимулювати останніх до активізації впливу на розвиток підвідомчих територій. Усунення диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів та вихід на траєкторію збалансованого динамічного регіонального розвитку сприятиме узгодженню багатоієрархічних економічних інтересів окремих територіальних громад, регіону та країни в цілому. Тоді благополуччя українських регіонів стане основою для створення благополучної української нації та держави.

Література

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
2. Звіти про виконання Державного та зведеного бюджету України [Електронний ресурс] / Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
3. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2012 рік / [Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. та ін.]; Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-І)» впровадження», USAID. – К., 2013. – 73 с.
4. Бюджетний кодекс України : за станом на 8 липня 2010 р. № 2456-VI / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50–51. – Ст. 572.
5. Капітальні інвестиції в Україні. Статистичний бюлетень [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
6. Стимулювання економічного зростання на місцевому рівні. Аналітична доповідь / [Біла С. О., Шевченко О. В., Кушнір М. О. та ін.]. – К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2013. – 54 с.
7. Про затвердження Порядку та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання інвестиційних програм (проектів) : Постанова від 18.05.2011 р. № 520 / Кабінет Міністрів України // Урядовий кур'єр. – 2011. – №95. – С. 3.
8. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України від 08.09.2005 р. № 2850-IV / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 51. – Ст. 548.
9. Регіональний розвиток та державна регіональна політика в Україні: стан і перспективи змін у контексті глобальних викликів та європейських стандартів політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.surdp.eu/analytical-report.
10. Про затвердження Основних підходів до запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів: Наказ від 02.08.2010 р. № 805 [Електронний ресурс] / Міністерство фінансів України. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=289413&cat_id=288202.

References

1. *Local governments in Ukraine: Law of Ukraine of 21.05.1997, № 280/97-VR. (1997)*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
2. *Report on the state and consolidated budget of Ukraine (n.d.)*. Retrieved from <http://www.minfin.gov.ua>
3. Zubenko, V. V., Samchynska, I. V., & Rudyk, A. Yu. (2013). *Budget Monitoring: Analysis of the budget for 2012 year*. Retrieved from http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitor%20Quarter%202012/KV_IV_2012_Monitoring_ukr.pdf
4. *The Budget Code of Ukraine: as of July 8, 2010. № 2456-VI. (2010)*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
5. *Capital investments in Ukraine. Statistical Bulletin (n.d.)*. Retrieved from <http://ukrstat.gov.ua>.
6. Bila, S. O., Shevchenko, O. V., Kushnir, M. O., Zhuk, V. I., Batalov, O. A., Valiushko, I. V., & Sobkevych, O. V. (2013). *Stimulating of the economic growth at the local level. The analytical report*. Kyiv: NISS.
7. *About Approval of the Procedure and Conditions of subsidies from the state budget to local budgets for investment programs (projects): Decision of 18.05.2011 № 520. (2011)*. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/520-2011-%D0%BF>.
8. *About promotion of the regional development: the Law of Ukraine of 08.09.2005 № 2850-IV. (2005)*. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/ano/2850-15>
9. *Regional Development and the State Regional Policy in Ukraine: state and prospects of change in the context of global challenges and EU policy standards. (n.d)*. Retrieved from www.surdp.eu/analytical-report
10. *About approval of the main approaches to implementation of program-target method of preparation and execution of local budgets: Order of 02.08.2010, № 805. (2010)*. Retrieved from http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=289413&cat_id=288202

Надійшла 15.10.2013